

NACIONALNI GOZDNI PROGRAM

MAKSIMILIJAN MOHORIČ
MKGP
Ljubljana 2006

1

NATIONAL FORESTRY ACTION PROGRAMME(NFAP)

je že v osemdesetih letih uvedlo več držav (Humphrey 1996, 2004).

Z NFAP naj bi v gozdarstvo uvedli pristop javnopolitičnega planiranja in s tem prispevali k ohranjanju gozdov in trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi. Kmalu so se soočili s krizo legitimnosti, ki so jo sprožile ugotovitve nevladnih organizacij, da NFAP niso uspešno zmanjšali krčenja gozdov. Razlog za neuspešnost je bila tehnokratska usmerjenost, ki se je kazala v veliki vlogi donatorjev kot usmerjevalcev procesa, poudarjanju razvoja industrije na račun njihove zaščitne vloge in neuspešnosti vključevanje širokega obsega prizadetih igralcev v odločanje.

2

NACIONALNI GOZDNI PROGRAMI

naj bi presegle pomanjkljivosti koncepta javnopolitičnega planiranja prve generacije, iz šestdesetih letih prejšnjega stoletja, kot ključno orodje za povečanje racionalnosti političnega odločanja. Javnopolitično planiranje naj bi prispevalo k večji racionalnosti javnih politik, zagotovilo dolgoročno usmeritev politik in izboljšalo koordinacijo odločanja različnih igralcev (Glück 1999). Zaradi tehnokratske usmerjenosti, ki ni upoštevala sistemskih omejitev, je bil koncept javnopolitičnega planiranja iz tistega časa v gozdarstvu v veliki meri neuspešen, kar se je kazalo tudi v prizadevanjih za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, predvsem pa neugodnih trendih stanja gozdov.

2

NACIONALNI GOZDNI PROGRAMI

• So na demokratičnih načelih temelječi procesi, ki naj bi vodili k spremembam dosedanjih pristopov kreiranja gozdne politike zaradi zagotavljanja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.

• Nacionalni gozdni programi prispevajo k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi z vidika vseh treh dimenzij trajnostnega razvoja:

2

SPLOŠNA PARADIGMA NGP

- Povečati racionalnost politik
- Procesni vladanja potekajo v javno političnih omrežjih in pogajalskih sistemih
- Udeležba vseh relevantnih igralcev
- Decentralizacija
- Okrepiti regionalne in lokalne oblasti
- Upoštevanje interesov lastnikov in lokalnih skupnosti
- Zagotoviti lastninske pravice

2

PLANIRANJE V GOZDARSTVU

ni nov pojav, predvsem ne na področju načrtovanja gospodarjenja z gozdovi. Za gozdarstvo je novo načrtovanje gozdne politike in strategij na nacionalni in pod nacionalni ravni, kjer so nekoč odločitve tradicionalno sprejemali upravni organi na centralni ravni (Buttoud 1999), včasih tudi brez ustreznih vključevanj ostalih uporabnikov gozdov. Na vključevanje uporabnikov gozdov v odločanje vplivata dve načeli sprejemanja javnih odločitev. Prvo načelo je racionalistično in izhaja iz deduktivnega zaporedja odločitev, ki jih sprejme državni organ, ki ima pooblastilo za odločanje v imenu družbe. Javni interes je v tem primeru določen na podlagi norm odločevalca in brez sodelovanja družbe in brez upoštevanja potreb in interesov, ki jih izražajo uporabniki

2

PROGRAM RAZVOJA GOZDOV SLOVENIJE

DOLOČA NACIONALNO POLITIKO
SONARAVNEGA GOSPODARJENJA ZA
GOZDOVI
USMERITVE ZA RAZVOJ GOZDOV TER
POGOJI ZA NJIHOVO IZKORIŠČANJE IN
VEČNAMENSKO RABO
SPREJET V DZ 15.02. 1996
AGENDA 21, POGLAVJE 11 NAPOTUJE NA
PRIPRAVO NACIONALNIH AKCIJSKIH
PROGRAMOV ZA GOSPODARJENJE Z
GOZDOVI

2

PRAVNA PODLAGA ZAKON O GOZDOVIH

MEDNARODNE ZAVEZE RS

PODPISNA RESOLUCIJE
MINISTRISKE KONFERENCE O
VARSTVU GOZDOV V EVROPI
AARHUŠKA KONVENCIJA

PRISTOJNE INSTITUCIJE

- Državni zbor republike Slovenije
- Vlada republike Slovenije
- Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano

1

Organiziranost procesa

Delovna skupina: Nacionalni gozdni program
Ožja delovna skupina NGP
Ad hoc delovne skupine
Izvajalci javne razprave-Forumov
Deležniki

2

Delovna skupina NGP

Predstavniki vladnih institucij
Predstavniki strokovnih institucij
Predstavniki lastnikov gozdov
Predstavniki okoljevarstvenih organizacij
Ostala zainteresirana javnost

2

V gozdarstvu je včasih celo poudarjeno

načelo, da je skupni (javni) interes ne samo drugačen, ampak tudi nasproten družbenim potrebam, ki jih izražajo posamezniki. Državna oblast ima dejavno vlogo pri odločanju, kaj je v korist družbe.

Drugo načelo odločanja je prirastno (inkrementalno) in izhaja iz pristopa, da so odločitve skupek dejanj omrežja odnosov igralcev in predstavnikov državne oblasti. Javni interes je v tem okviru opredeljen kot rezultat vseh potreb in interesov, ki jih izražajo deležniki. Vloga države pri izražanju interesov igralcev je pasivna. Interesi so lahko med seboj nasprotni, zato rešitev ne more biti soglasje, ampak kompromis.

2

DOLGOROČNOST

procesa temelji na spodbujanju uvajanja prilagodljivosti (adaptivnosti) in ponovljivega (iterativnega) procesa družbenega učenja.

Prilagodljiv in ponovljiv učni proces zamenjuje zamisel, da naj bi bili dolgoročni javno politični cilji doseženi skozi znanstveno napovedovanje.

2

Dolgoročno ponavljajoč proces-cilji

- Izboljšati koordinacijo političnih igralcev
- Proces ustvarjanja soglasja s pomočjo informacij in preprečevalnih strategij
- Proces posredovanja znotraj administracije in izgradnja zmogljivosti
- Usklajenost z nacionalnimi politikami in mednarodnimi zavezami
- Vključitev v nacionalno strategijo trajnostnega razvoja
- Celosten in medsektorski pristop
- Zagotoviti dolgoročno usmeritev
- Razdelitev dolgoročnih strategij v ponavljajoč proces
- Pregled in ocena doseženih ciljev

2

Dolgoročno ponavljajoč proces-cilji

- Zagotoviti dolgoročno usmeritev
- Razdelitev dolgoročnih strategij v ponavljajoč načrtovalski proces
- Pregled in ocena doseženih ciljev

2

Cilj nacionalnih gozdnih programov

je ustvariti ugodno javnopolitično, zakonodajno in institucionalno okolje, ki omogoča rabo, gospodarjenje, varovanje in ohranjanje gozdov za

2

- Ni nacionalni (državni) program v smislu centralne-osrednje javne uprave, ker obravnava politični proces tudi na decentraliziranih ravneh. Usmerjen ni samo v razvoj gozdov na lokalni ravni ampak upošteva tudi globalne in regionalne vidike
- Ni gozdarski (ampak gozdni) program, ker je usmerjen v z gozdom povezano problematiko iz širše perspektive. Ukvarja se z vsemi za gozd relevantnimi sektorji in njihovimi vplivi na gozdove. Povezuje politične in makroekonomske vidike ter Med sektorske povezave.

2

- **Ni program - načrt v tradicionalnem pomenu državnega načrtovanja in izvajanja, ampak proces participativnega dialoga z opredeljenimi cilji in rezultati, ki jih podpirajo vsi prizadeti akterji.**
- **Ni že izdelan načrt, ki ga pripravijo strokovnjaki - zunanji izvajalci in se ga potem v procesu potrdi.**

2

- **Spremljanje vseh vidikov nacionalnih gozdnih programov** je možno, če so izhodišča ocenjevanja določena vnaprej z dogovorom oz. soglasjem udeležencev (Liss, Hoffman 2002).
- **Kriteriji in indikatorji spremljanja in vrednotenja nacionalnih gozdnih programov** morajo biti sestavni del razprav udeležencev in določeni jasno in kolikor mogoče konkretno.

2

Nacionalni gozdni programi

naj bi z vidika procesa že v najzgodnejši stopnji uresničevali štiri glavna načela in sicer naj bi vsebovali mehanizme za medsektorsko sodelovanje, omogočili visoko raven posvetovanja z udeležbo, predvideli ureditev reševanja konfliktov in vsebovali določila o stalnem spremljanju ter ponovni pregled.

2

Značilnosti nacionalnih gozdnih programov so

- Udeležba
- Celosten in medsektorski pristop
- Ponavljiv proces z dolgoročno zavezanostjo
- Izgradnja zmogljivosti
- Usklajenost z nacionalno zakonodajo in politikami
- Integracija z nacionalno strategijo trajnostnega razvoja
- Usklajenost z mednarodnimi zavezami in zavedanje sinergij z mednarodnimi z gozdom povezanih pobud in konvencij
- Reforma institucij in politik
- Ekosistemski pristop
- Partnerstvo pri izvajanju
- Povečevanje ozaveščenosti.

2

Pregled vsebine Nacionalnega gozdnega programa

1. Vizija
2. Stanje gozdov in gozdarstva (z oceno dosedanjega razvoja)
3. Slovenski gozd in trajnostno gospodarjenje z gozdovi
 - Okoljski vidik gozdov v Sloveniji
 - Gospodarski vidik gozdov v Sloveniji
 - Pomen gozda za gospodarske dejavnosti
 - Proizvodnja lesa (Gozdarska proizvodnja?)

2

- Organizacijski vidik proizvodnje lesa
- **Lesarstvo in papirništvo**
- Družbeni vidik gozdov
- Izobraževanja in usposabljanja v gozdarstvu
- Raziskovalna dejavnos v gozdarstvu
- Ozaveščanje javnosti in participacija pri odločanju
- 3. Razvojne možnosti in cilji
- 4. Usmeritve po ciljih

Formalno imenovana delovna skupina ad hoc strokovne skupine		
Ekspertni monitoring	Projektno upravljanje	Nacionalni gozdni program kot proces
	1. Stanje gozdov in gozdarstva 2. Slovenski gozd skozi prizmo trajnostnega gospodarjenja 3. Razvojne možnosti in cilji 4. Usmeritve po ciljih	
	Stalna komunikacija z javnostmi	

AKTIVNOST	ZADOLŽENI ZA IZVEDBO		
Izdelava in potrditev KNNGP	MKGP - delovna skupina za KNNGP		6. 3. 2006
Izdelava seznama z naslovi deležnikov za vabila na delavnice	MKGP - tajništvo		31. 3. 2006
Predhodno vabilo deležnikom za sodelovanje na delavnicah – poslano vodilnim po navadni pošti s prošnjo za imenovanje predstavnikov, ki bodo sodelovali na delavnicah.	MKGP - tajništvo		31. 3. 2006
Pripravljeni vsi pisni prispevki nosilcev tem	Nosilci tem		31. 3. 2006
Redakcija , izdelava enotnega pisnega izdelka	MKGP		10. 4. 2006
Predstavitve enotnega pisnega izdelka delovni skupini za Nacionalni gozdni program in dopolnitve	MKGP		13. 4. 2006
Sporočilo za javnost o pripravi Nacionalnega gozdnega programa	MKGP – delovna skupina za KNNGP		18. 4. 2006
Nacionalni gozdni program na spletni strani MKGP	MKGP		18. 4. 2004
Pisno oblikovanje vabila na delavnice	MKGP – delovna skupina za KNNGP		18. 4. 2006
Posiljanje vabil na delavnice	MKGP - tajništvo		20. 4. do 10. 5.

